

En ny president for et nytt Europa

av André Nilsen

Jose Manuel Durao Barroso, statsministeren i Portugal, er utpekt til å ta over som president for Den europeiske kommisjonen i november. Han vil bli øverste leder for Den europeiske unionen i den mest dynamiske perioden i organisasjonens historie. Europas vekst i størrelse gjennom den siste utvidelsen og utvikling i retning av statsdannelse som følge av den nye konstitusjonen overskygger

alle tidligere episoder av ekspansjon og integrasjon.

1. mai var utvidelsen fullført idet de 10 nye medlemsstatene slo seg sammen med de 15 gamle og dannede en europeisk union som favner 25 land

Med foreningen av Øst og Vest Europa i ett politisk fellesskap har en siste sluttstrek blitt satt for den kal-

HOVEDPUNKTER

Jose Barroso, ny president av Den europeiske kommisjonen, tar over ledelsen i et EU som transformeres av utvidelsen og konstitusjonen. For å lykkes må han fylle tre hovedroller: som en effektiv strategiker, en dyktig pedagog og en tøff statsmann. Oddsene er gode for at han vil gjøre det bra.

OM FORFATTEREN

André Nilsen er styreformann og administrerende direktør for OCGG og doktorgradskandidat i politisk økonomi i Oxford. Han har en mastergrad fra Oxford og fullførte laveregrads studier ved Oslo, Washington, Heidelberg og Harvard. Han kan kontaktes via andre.nilsen@oxfordgovernance.org

OM OCGG

Oxford Council on Good Governance er en uavhengig, upartisk og non-profit tenke-tank basert ved Oxford og andre verdensledende universiteter som gir handlingsrettede råd til høytstående beslutningstagere basert på avansert forskning. Mer informasjon finnes på www.oxfordgovernance.org

de krigen og de siste restene av jernteppet blitt fjernet. Selv om de østeuropeiske landene vant frihet fra undertrykkelse i 1989, kom ikke friheten til å delta fullt og helt i styringen av det kontinentet de er del av før nå.

Europa har imidlertid ennå ikke funnet sin endelige form. Kroatia har nettopp fått klarsignal til å begynne tiltredelsesforhandlinger. De andre forhenværende jugoslaviske landene vil måtte vente litt lenger. Sist i køen står Bulgaria og Romania som også med tiden vil bli medlemmer.

18. juni ble det oppnådd enighet om en konstitusjon som øker både effektiviteten og legitimiteten til Den europeiske unionen.

På den ene side vil forbedringen av styringsprosessene skape rom for raskere, smartere og tøffere politiske svar på felles muligheter og utfordringer. De nye stemmereglene i Ministerrådet vil føre til økt samarbeid mellom folkene og statene i Europa.

Listen av politikkområder hvor kvalifisert flertall og ikke enstemmighet blant medlemsstatene er tilstrekkelig for å fatte beslutninger har vokst betraktelig, hvilket begrenser antallet politikkområder hvor

ett enkelt land kan hindre fremgang. Samtidig har terskelen for å oppnå et kvalifisert flertall i alle disse politikkområdene blitt senket, noe som gjør det vanskeligere å bygge koalisjoner som kan blokkere nye politiske løsninger.

På den annen side vil forbedringen av maktbalansen åpne dørene til større demokratisk innspill til og kontroll over politikktutformingen. Styrkingen av Det europeiske parlamentet i forhold til Ministerrådet vil føre Europa nærmere til borgerne.

Antallet politikkområder hvor avgjørelser fattes i henhold til beslutningsprosedyren hvor Parlamentet nyter like stor makt som Rådet har økt, hvilket vil gjøre det vanskeligere for regjeringene å styre på en måte som er i utakt med hva folk vil at Europa skal gjøre.

Selv om konstitusjonen har oppnådd en god del både når det gjelder effektivitet og legitimitet, er dette imidlertid bare begynnelses, ikke slutten. De som håper at konstitusjonen vil stanse ferden mot 'stadig nærmere union' vil sannsynligvis bli skuffet.

Til tross for mye skadefryd særlig i Storbritannia etter at Chirac og Schröder ikke greide å få gjennomslag for deres favor-

ittkandidat til stillingen som president for Den europeiske kommisjonen, så er rykter om den fransk-tyske alliansens død sterkt overdrevet. Konstitusjonen gjør det faktisk mye enklere for Paris og Berlin å forme en indre kjerne av land som tar ledelsen i enkelte politikkområder.

Dersom historien kan være en guide til fremtiden, er det sannsynlig at politikkområder som har blitt drevet fremover av forsterket samarbeid vil tiltrekke seg stadig flere støttespillere blant medlemsstatene, inntil til slutt bare noen få kronisk euroskeptiske land forblir utenfor, skjøvet lenger og lenger ut på sidelinjen.

Det er derfor grunn til å tro at utvidelsen og konstitusjonen har skapt et stort momentum som kommer til å føre til enda mer ekspansjon og integrasjon i de kommende årene. Barroso vil ha ansvaret med å styre det nye Europa gjennom denne enestående perioden av konsolidering og renessanse, spenning og innovasjon, forventning og fullbyrdelse.

Dette vil ikke bli en enkel oppgave. Den første utfordringen blir å utforme rollen til presidenten for Den europeiske kommisjonen i det nye Europa. Faktisk så har presidenten ikke bare en men tre store roller å spille.

Han må først og fremst være en effektiv strategiker. Den nye presidenten må utvikle og iverksette en strategi for hvordan Kommisjonen skal styre i kjølvannet av utvidelsen og konstitusjonen mens den utnytter det store momentumet som er skapt til å drive Europa fremover. Særlig viktig er det at han forklarer hvordan Europa kan dra nytte av et flerhastighet-Europa bygget rundt en fransk-tysk kjerne.

Han må også være en dyktig pedagog. Den nye presidenten må komponere og fremføre et overbevisende budskap som forklarer fordelene med Den europeiske unionen på en håndfast, praktisk og konkret måte til Europas folk, for slik å motvirke uvitenheten som er grobunn for den Europaskeptiske mytologien. Nærmere bestemt bør han spille en ledende rolle i å markedsføre konstitusjonen til velgerne i de landene som skal ratifisere den gjennom folkeavstemninger.

Han må sist men ikke minst være en tøff statsmann. Den nye presidenten må arbeide for at det nye Europa bruker sin økonomiske, politiske og militære tyngde som en kraft for det gode i internasjonale forhold. Han bør tilstrebe en multipolar verdensorden hvor Den europeiske unionen er en tjener av De forente nasjoner, en likeverdig med De forente stater og en partner av Kina og Russland.

Bare tiden vil vise hvorvidt Barroso vil makte å fylle alle disse rollene tilfredsstillende og gjøre suksess i jobben. Oddsene er imidlertid ikke så verst. Hans erfaring som statsminister vil ha gitt ham noen nyttige innsikter i strategi. Hans akademiske erfaring må ha lært ham en del om pedagogi. Og å ha arrangert et toppmøte om Irak-krigen til støtte for Bush uten å miste tilliten hos Chirac vitner om ekte statsmannskunst. Han kan muligens være akkurat den mannen Europa trenger.

Legal Information

This is a publication of the Oxford Council on Good Governance, an independent, non-partisan, and non-profit think tank registered in England as a private company limited by guarantee.

Company number: 04964367

Registered Address:
141 Rampart Rd
Salisbury SP1 1JA
United Kingdom

Copyright

All rights reserved. Apart from fair dealing for the purposes of research or private study or criticism or review, as permitted under the UK Copyright, Design and Patents Act 1988, no part of this publication may be reproduced, stored or transmitted in any form or by any means without the prior permission in writing of the Publisher. Authorisation to photocopy items for the purpose of policy-making and governance is granted by the Publisher.

Disclaimer

The Oxford Council on Good Governance cannot be held responsible for errors or any consequences arising from the use of information contained in this publication.

The views and opinion expressed do not necessarily reflect those of the Oxford Council on Good Governance, neither does the publication of advertisements constitute any endorsement by the OCGG of the products or services advertised.